

SIKKERHETSDATABLAD

SALPETERSYRE 53%

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommissjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Revisjonsdato 01.05.2020

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn SALPETERSYRE 53%
Synonymer Salpetersyre, HNO₃, Nitric acid

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde Industriell bruk som sådan (selv stoffet) eller i en blanding.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn Halfdan L Solberg AS
Besøksadresse Breiviken 5 B
Postadresse Pb 3410, 5815 Ytre Sandviken
Postnr. 5042
Poststed BERGEN
Land Norway
Telefon 55394400
Telefaks 55394401
E-post post@hl-solberg.no
Hjemmeside www.hl-solberg.no
Org. nr. 916 083 335

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Telefon: Giftinformasjonen 22591300

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Met. Corr. 1; H290 Skin Corr. 1A; H314 Eye Dam. 1; H318 Acute Tox. 3; H331
Tilleggsinformasjon om klassifisering	Kan være etsende for metaller. Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. Giftig ved innånding.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Varselord	Fare
Faresetninger	H290 Kan være etsende for metaller. H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. H331 Giftig ved innånding.
Sikkerhetssetninger	P234 Oppbevares bare i originalemballasjen. P260 Ikke innånd støv / røyk / gass / tåke / damp / aerosoler. P280 Benytt vernehansker / verneklær / øyevern / ansiktsvern. P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll / dusj huden med vann. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.
Supplerende faresetninger på etikett	EUH 071 Etsende for luftveiene.

2.3. Andre farer

Andre farer	Produktet inneholder ikke PBT- eller vPvB-stoffer.
-------------	--

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Salpetersyre ... %	CAS-nr.: 7697-37-2 EC-nr.: 231-714-2 Indeksnr.: 007-004-00-1 REACH reg. nr.: 01-2119487297-23 REACH reg. nr.: 01-2119487297-23	Ox. Liq. 3; H272 Met. Corr. 1; H290 Skin Corr. 1A; H314 Eye Dam. 1; H318 Acute Tox. 3; H331	53 %	
Komponentkommentarer	Se fullstendige H-setninger under punkt 16.			

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Når lege oppsøkes, må sikkerhetsdatabladet eller etiketten vises.
Innånding	Oppsøk frisk luft. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.
Hudkontakt	Fjern forurensede klær omgående. Vask huden lenge og grundig med vann. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.
Øyekontakt	Åpne øyet godt, fjern eventuelle kontaktlinser og skylk straks med vann (helst øyeglass). Oppsøk lege omgående. Fortsett skylkingen til legen overtar behandlingen.
Svelging	Skyll munnen grundig og drikk 1-2 glass vann i små slurker. Ved svelging må ikke brekning fremkalles. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	Svelging kan gi etseskader i munn, spiserør og magesekk. Smerter i munn, svelg og mage. Svelgebesvær, illebefinnende og blodig oppkast. Brune flekker og etsesår kan ses i og omkring munnen. Virker etsende og gir brennende smerte, rødme, blærer og etsesår ved hudkontakt. Øyekontakt kan gi dype etseskader, smerter, tåreflod og kramper i øyelokkene. Risiko for alvorlig øyeskade med synstap. Innånding virker etsende på de øvre luftveiene. Gir svie i nese, munn og svelg, samt nysing, hoste, åndedrettsbesvær og brystmerter. Giftig ved innånding.
-----------------------------------	---

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Symptomatisk behandling. Påse at medisinsk personell er informert om det aktuelle materialet, og at de tar de nødvendige forholdsregler for å beskytte seg selv.
----------------------	--

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Slokk med pulver, skum eller vanntåke. Bruk vann eller vanntåke til nedkjøling av ikke antent lager.
Uegnede slokkingsmidler	Bruk ikke vannstråle siden det kan spre brannen.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Produktet er ikke direkte brennbart. Unngå innånding av damp og røykgass, oppsøk frisk luft. Ved brann spaltes produktet og følgende farlige gasser kan dannes: Nitrose gasser/ Karbonmonoksid og karbondioksid.
----------------------------	--

5.3. Råd til brannmannskaper

Annen informasjon	Hvis det kan gjøres uten fare, fjernes beholdere fra det branntruede området. Unngå innånding av damp og røykgass, oppsøk frisk luft. Bruk et uavhengig friskluftsapparat med overtrykk sammen med kjemisk vernedrakt. Slukningsvann som har vært i kontakt med produktet, kan være etsende.
-------------------	--

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	For ikke-innsatspersonell: Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Bruk hansker. Bruk åndedrettsvern. Stopp evt. lekkasjer hvis dette kan gjøres uten risiko. Hold deg motvinds/hold avstand fra kilde. Hold uvedkommende unna.
For innsatspersonell	I tillegg til ovenstående: Kjemikalievernetøy anbefales, tilsvarende NS-EN 943-2.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Søl må ikke tilføres kloakkavløp og/eller overflatevann. Kontakt myndighetene i forbindelse med forurensning av jord og vannmiljø samt ved utslipp til kloakkavløp.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Annen informasjon	Forsiktig! Etsende. Søl inndemmes og oppsamles med sand eller annet absorberende materiale og overføres til egnede avfallsbeholdere. Tørk opp mindre utslipp med en klut.
-------------------	---

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Ytterligere informasjon	Se punkt 13 for kassering. Se punkt 8 for type verneutstyr.
-------------------------	---

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Arbeidet skal foregå under effektiv prosessventilasjon (for eksempel med punktavsug). Nøddusj må være tilgjengelig. Rennende vann og øyeglass må være tilgjengelige. Vask hendene før pauser og før toalettbesøk, og når arbeidet er slutt.
------------	---

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Oppbevares forsvarlig, utilgjengelig for barn og ikke sammen med matvarer, dyrefôr, legemidler o.l. Oppbevares på et tørt, kjølig og godt ventilert sted.
Forhold som skal unngås	Ikke lagre sammen med organiske stoffer (olje, tre, papir, tekstiler, løsemidler, sagflis, sterke baser, etc.), da det er fare for en alvorlig reaksjon med eksplosjonsfare og utvikling av farlige gasser.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Norm år
Salpetersyre ... %	CAS-nr.: 7697-37-2	8 timers grenseverdi: 2 ppm 8 timers grenseverdi: 5 mg/ m ³	Norm år: 2003

DNEL / PNEC

DNEL	Gruppe: Profesjonell Eksponeringsvei: Langtids, innånding (lokal) Verdi: 2,6 mg/m ³
	Gruppe: Profesjonell Eksponeringsvei: Akutt innånding (lokal) Verdi: 2,6 mg/m ³

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak	Bruk verneutstyr som angitt nedenfor.
------------------------	---------------------------------------

Øye- / ansiktsvern

Øyevernutstyr	Beskrivelse: Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Referanser til relevante standarder: EN 166.
---------------	---

Øyevern, kommentarer	Det skal benyttes vernebriller i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig for å unngå eksponering for væskesprut, damp, gass eller støv.
----------------------	--

Håndvern

Gjennomtrengningstid	Verdi: 4 - 8 time(r) Kommentarer: Viton®, neopren
----------------------	--

Verdi: 1 - 4 time(r)
Kommentarer: PVC

Håndvernsutstyr	Beskrivelse: Bruk hansker. Materialtype: Butylgummi/ Neopren. Referanser til relevante standarder: EN 374
-----------------	--

Håndbeskyttelse, kommentar	Det skal til enhver tid ved håndtering av kjemiske produkter benyttes kjemisk bestandige, ugjennomtrengelig hansker i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig. Vi anbefaler at du bruker hansker med en tykkelse på minimum 0,35 mm for generell bruk. Det bør påpekes at tykkelsen på hanskene ikke er en god indikator på motstandsevne mot et bestemt kjemikalie, siden hanskenes gjennomtrengningsgrad avhenger av den nøyaktige sammensetningen til materialet hanskene er laget av. For produkter med høye konsentrasjoner og høy eksponeringsrisiko, må hanskematerialets kvalitet og holdbarhet testes.
----------------------------	--

Hudvern

Hudbeskyttelse, kommentar	Personlig verneutstyr skal velges i samsvar med oppgaven som utføres og farene forbundet med denne. Anbefales Verneklær
---------------------------	---

Åndedrettsvern

Anbefalt åndedrettsvern	Beskrivelse: Bruk åndedrettsvern. Filtertype: E. Referanser til relevante standarder: EN 136/140/145.
Åndedrettsvern, kommentarer	Ved sprøyting/dannelse av sprøytetåke: Bruk åndedrettsvern med frisklufttilførsel.

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Miljømessig eksponeringskontroll, kommentarer	Det skal sikres at lokale utslippsbestemmelser overholdes.
---	--

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form	Væske
Farge	Klar Lysegul
Lukt	Stikkende
pH	Verdi: < 1
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: - 18,4 °C
Frysepunkt	Verdi: -18,4 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 116,6 °C
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke relevant.
Fordampningshastighet	Kommentarer: Ingen data
Antennelighet	Ingen data.
Ekspljosjonsgrense	Kommentarer: Ingen data.
Damptrykk	Kommentarer: Ingen data.
Damptetthet	Kommentarer: Ingen data.
Relativ tetthet	Verdi: 1,3278 Temperatur: 20 °C
Løslighet	Medium: Vann
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann	Verdi: < 1
Selvantennelsestemperatur	Kommentarer: Ingen data.
Dekomponeringstemperatur	Kommentarer: Ingen data.
Viskositet	Kommentarer: Ingen data.
Ekspllosive egenskaper	Ekspllosiv i nærvær av følgende materialer eller forhold: Reduserende materialer og alkalier. Ikke ekspllosivt per se, men opprettholder en brann selv i fravær av oksygen.
Oksiderende egenskaper	Oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Reagerer med metaller under dannelse av hydrogen, med fare for dannelse av eksplosive hydrogen-/luftblandinger. Danner giftige gasser ved blanding med klorholdige forbindelser. Reagerer med følgende: Sterke reduksjonsmidler/ Sterke baser/ Sterke syrer.
-------------	--

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Produktet er stabilt når det brukes i henhold til leverandørens anvisninger.
------------	--

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ved lagring og bruk under normale forhold vil det ikke oppstå farlige reaksjoner.
-------------------------------	---

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Unngå kontaminering fra enhver kilde, inkludert metaller, støv og organisk materiale.
-------------------------	---

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Sterke reduksjonsmidler/ Sterke baser/ Sterke syrer/ Metaller/ Klorholdige forbindelser.
----------------------------	--

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Karbonmonoksid og karbondioksid/ Nitrose gasser.
-----------------------------	--

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet	Testet effekt: LC50 Eksponeringsvei: Innånding. Varighet: 4 time(r) Verdi: 2,65 mg/l Art: Rotte Kommentarer: Giftig ved innånding.
Andre toksikologiske data	Svelging kan gi etseskader i munn, spiserør og magesekk. Smerter i munn, svelg og mage. Svelgebesvær, illebefinnende og blodig oppkast. Brune flekker og etsesår kan ses i og omkring munnen. Kronisk eksponering for damp kan forårsake misfarging og til tannrøte, kronisk bronkitt og betennelse i øyets bindehinne.

Øvrige helsefareopplysninger

Akutt giftighet, menneskelig erfaring	Akutt toksisitet - oral: Svelging kan gi ubehag. Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke. Akutt toksisitet - dermal: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
---------------------------------------	--

Vurdering hudetsende / hudirriterende, klassifisering	Virker etsende og gir brennende smerte, rødme, blærer og etsesår ved hudkontakt.
Vurdering øyeskade / øyeirritasjon, klassifisering	Øyekontakt kan gi dype etseskader, smerter, tåreflod og kramper i øyelokkene. Risiko for alvorlig øyeskade med synstap.
Vurdering av luftveissensibilisering, klassifisering	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Vurdering kreftfremkallende egenskaper, klassifisering	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Reproduksjonstoksisitet	Metode: OECD 422 Dose: 1500 mg/kg Art: Rotte Resultat av evaluering: Nedsatt fruktbarhet/Teratogen skade: Ingen indikasjoner er funnet. Kommentarer: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering, klassifisering	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke. Innånding virker etsende på de øvre luftveiene. Gir svie i nese, munn og svelg, samt nysing, hoste, åndedrettsbesvær og brystmerter.
Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering, testresultater	Metode: OECD 422 Dose: 1500 mg/kg Art: Rotte Resultat av evaluering: NOAEL Kommentarer: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

11.2 Andre opplysninger

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: > 100 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeringstid: 96 time(r) Art: Cyprinus carpio Kommentarer: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: 180 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Eksponeringstid: 48 time(r) Art: Daphnia sp. Kommentarer: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Produktet inneholder minst ett stoff som er biologisk lett nedbrytbart.
--	---

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringsevne, vurdering	Log Pow -0,21
Bioakkumulering, kommentarer	Ingen forventet bioakkumulering.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Testdata foreligger ikke.
-----------	---------------------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og vPvB	Produktet inneholder ikke PBT- eller vPvB-stoffer.
--	--

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

12.7. Andre skadelige effekter

Økologisk tilleggsinformasjon	Produktet påvirker pH i vannmiljøet lokalt.
-------------------------------	---

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Unngå utslipp til kloakkavløp eller overflatevann. Hvis dette produktet, slik det er levert, blir avfall, omfattes det av kriteriene for farlig avfall (dir. 2008/98/EU). Utslipp og avfall skal samles inn og oppbevares i lukkede, lekkasjesikre beholdere og leveres på et mottak for farlig avfall. Tom, resnet emballasje bør leveres til gjenbruk.
Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: Avhenger av bransje og bruk, for eksempel 06 01 05*salpetersyre og nitrogenholdige syrer Avfallskode EAL: Absorpsjonsmiddel/kluter forurenset med produktet: EAL-kode: 15 02 02 Absorbenter, filtreringsmaterialer (herunder oljefiltre som ikke er spesifisert andre steder), tørkekluter og vernetøy som er forurenset av farlige stoffer. Avfallskode EAL: Avfallsstoffnummer: 7131 Syrer, uorganiske

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Ja
-------------	----

14.1. FN-nummer

ADR/RID/ADN	2031
IMDG	2031
ICAO/IATA	2031

14.2. FN-forsendelsesnavn

Varenavn, Engelsk ADR/RID/ADN	NITRIC ACID
ADR/RID/ADN	SALPETERSYRE

IMDG	NITRIC ACID
ICAO/IATA	NITRIC ACID

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR/RID/ADN	8
Klassifiseringskode ADR/RID/ADN	C1

14.4. Emballasjegruppe

ADR/RID/ADN	II
IMDG	II
ICAO/IATA	II

14.5. Miljøfarer

Kommentarer	Produktet skal ikke merkes som miljøfarlig (symbol: fisk og tre).
-------------	---

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

14.7. Maritim transport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Produktnavn	NITRIC ACID
-------------	-------------

Andre relevante opplysninger

Fareseddel ADR/RID/ADN	8
Fareetikett IMDG	8
Etiketter ICAO/IATA	8

ADR/RID Annen informasjon

Tunnelbegrensningskode	E
Transport kategori	2
Farenr.	80

IMDG Annen informasjon

Andre relevante opplysninger IMDG	Segr. grp. 1 - Acids (SGG1 or SGG1a)
EmS	F-A, S-B

ICAO/IATA Annen informasjon

Annen transport, generelt	Produktet er ikke en Marine Pollutant (MP)
---------------------------	--

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Kommentarer	<p>Personer under 18 år må ikke bruke eller utsettes for produktet i yrkesmessig sammenheng. Ungdom over 15 år er imidlertid unntatt fra denne regelen hvis produktet inngår som et nødvendig ledd i en utdanning.</p> <p>Direktiv 2012/18/EU (Seveso), H2 AKUTT GIFTIG: kolonne 2: 50 t, kolonne 3: 200 t.</p> <p>Omfattes av: Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning. Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften).</p>
Deklarasjonsnr.	315720

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	<p>H272 Kan forsterke brann; oksiderende. H290 Kan være etsende for metaller. H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. H318 Gir alvorlig øyeskade. H331 Giftig ved innånding.</p>
Råd om særlig opplæring	Grundig kjennskap til dette sikkerhetsdatabladet skal være påkrevd.
Ytterligere informasjon	<p>Dette sikkerhetsdatabladet er utarbeidet for og gjelder utelukkende dette produktet. Det er basert på vår nåværende kunnskap, samt de opplysninger leverandøren har kunnet levere om produktet ved utarbeidelsen.</p> <p>Sikkerhetsdatabladet overholder gjeldende lovgivning for utarbeidelse av sikkerhetsdatablad i henhold til 1907/2006/EF (REACH) med senere endringer.</p>
Brukte forkortelser og akronymer	<p>PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic vPvB: Very Persistent and Very Bioaccumulative STOT: Specific Target Organ Toxicity DNEL: Derived No Effect Level</p>
Versjon	4